

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
" МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"

ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки та підприємництва

Затверджую
директор
Харківський ВНЗ "МАУП"
В.Ю. Догаліна
"30" серпня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол № 1 від 29 серпня 2024р.
Завідувач кафедри *О.М.Броницький*

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

Спеціальності: 073 «Менеджмент»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Менеджмент»

Спеціалізації: економіка та управління бізнесом

Харків ПрАТ «ВНЗ «МАУП» 2024р.

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Броницький Олександр Миколайович, доцент кафедри економіки та підприємництва

Викладач:

Броницький Олександр Миколайович, доцент кафедри економіки та підприємництва

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол від 29 серпня 2024р. № 1

Завідувач кафедри *О.М. Броницький* доцент, к.е.н. О.М.Броницький

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва дисципліни	<i>Економіка підприємства</i>
Шифр і назва спеціальності	<i>073 Менеджмент</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>4 кредити/120 год. Лекції: 34 год.; Семінарські, практичні заняття: 18 год.; Самостійна робота: 68 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>3 семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>іспит</i>
Сторінка дисципліни на сайті	

**Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.
Комунікація.**

П.І.Б. викладача	<i>Співакова Надія Олександрівна</i>
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	<i>Економіка підприємства, облік і аудит</i>
Посилення на реєстри ідентифікаторів для науковців	<i>ORCID:</i> https://orcid.org/0000-0002-5370-6627 <i>Google Академія:</i> https://scholar.google.com.ua/citations?user=VVr00rUAAAJ&hl=uk
Додаткові ресурси (за бажанням, за наявності)	
Контактна інформація викладача	
Е-mail:	<i>Nadushkin76@ukr.net</i>
контактний тел.	<i>+38(066)-916-14-71</i>
Телефон кафедри (зовнішній, за наявності)	
Портфоліо викладача на сайті Інституту	

- 1. Коротка анотація до дисципліни.** Предметом вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є економічні, організаційні та правові аспекти виробничої діяльності суб'єктів господарювання. Для управління діяльністю підприємства необхідно розуміння тих процесів які на ньому відбувається в процесі функціонування. Ефективність управління різними аспектами діяльності підприємства визначає рівень його конкурентоспроможності на ринку. Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на формування здобувачами системи базових знань з теорії і практики виробничих відносин суб'єктів господарювання, організації виробничої діяльності підприємств.
- 2. Мета навчальної дисципліни:** опанувати всі фахові спрямування основних розділів прикладної економіки, організації та ефективного господарювання на рівні підприємства, оволодіти сукупністю теоретичних і практичних знань з діяльності підприємства в сучасних економічних умовах; сформувати навички використання конкретних форм і методів управління, принципів формування та використання виробничого потенціалу підприємства.

Поставлена мета реалізується через наступні **завдання:**

- ознайомлення з процесом створення та реструктуризації підприємства;
- вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємства;
- опанування основних методів розрахунку ефективності використання майнових, трудових та фінансових ресурсів підприємств;
- розкриття шляхів формування конкурентоспроможності підприємства;
- опанування сучасними методами управління підприємством;
- отримання практичних навичок з визначення вартості капіталу та потреб підприємства у капіталі тощо.

3. Формат курсу: очний (offline)

4. Компетентності, що забезпечуються вивченням дисципліни:

Інтегральна компетентність.

ІК1: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. У сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності.

ЗК1: Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3: Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК2: Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК8: Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

Програмні результати навчання.

ПРН4: Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень

ПРН6: Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН8: Застосувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН11: Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН12: Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН15: Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів, повагу до різноманітності та між культурності.

ПРН16: Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН17: Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредитів ЄКТС), з них: 52 години аудиторної роботи; 68 годин – самостійної роботи, 2 години-іспит.

6. Статус дисципліни: обов'язкова професійної підготовки

7. Пререквізити: Засвоєння дисципліни базується на знаннях здобувачів, набутих при вивченні таких дисциплін як «Політична економія», «Статистика», «Історія менеджменту», «Вступ до спеціальності «Менеджмент» тощо. Вивчення дисципліни створює базу для розуміння таких дисциплін як «Облік і аудит», «Основи підприємницької діяльності», «Основи управління бізнесом», «Стратегічне управління підприємством тощо.

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу: Курс «Економіка підприємств» передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль 1. „Організація економіки підприємства” охоплює питання вибору організаційно-правової форми підприємства та етапів його створення, побудову структури підприємства та планування і управління його діяльністю щодо визначення виробничої потужності, випуску продукції, реалізації виробничої програми, трудових ресурсів підприємства. Окрема увага приділена особливостям діяльності підприємства у ринковому середовищі з урахуванням макроекономічних умов та наявності конкурентів. Засвоєння першого модуля „Організація економіки підприємства”, що охоплює теми 1-6, передбачає формування системного сприйняття підприємства як самостійного суб’єкта господарювання та місця господарської одиниці в цілісній системі економіки.

Змістовий модуль 2 „Управління діяльністю підприємств” розкриває питання ринкового механізму ціноутворення (структура, функції, елементи ціни), методів ціноутворення; якості та конкурентоспроможності продукції підприємства; інвестиційної діяльності підприємства; фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Засвоєння модуля 2 „Управління діяльністю підприємств”, що охоплює теми 7-10, передбачає формування цілісного розуміння системи управління діяльністю підприємства.

11.Форми і методи навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінарські заняття, консультації. При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні семінарських занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опануванням, групові проекти та кейс-завдання. Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернеті бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	6	6	4	4	Іспит
Відвідування семінарських занять	1	5	5	4	4	
Робота на семінарському занятті	1	5	5	4	4	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	15	1	15	1	15	
Виконання ІНДЗ	2	5	10	3	6	
Разом	-		47	-	38	

Підсумковий контроль (іспит)		15
Максимальна кількість балів		100

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 2 самостійні роботи та індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання:

- відповідність вимогам щодо змісту та стилю оформлення – 3 бали;
- грамотність, змістовність – 2 бали.

Максимальний загальний результат самостійної роботи: 5 балів.

Максимальний загальний результат індивідуальних завдань – 16 балів.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів за тематикою матеріалу відповідного змістового модуля. Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Повнота розкриття теми – 5 балів
- Якість інформації – 5 балів
- Самостійність та креативність – 5 балів

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Семестровий контроль (іспит) здійснюється в письмовій формі за екзаменаційними білетами або з використанням тестових форм та комп'ютерних технологій. Можливе застосування комплексного підходу до підсумкового оцінювання, коли за результатами письмової відповіді передбачається співбесіда із здобувачем. (Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання заліку див. «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Харківському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП»).

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Класифікація підприємств (за сферами діяльності, за формами власності, за кількістю працюючих, за юридичним статусом та формами господарювання).
2. Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни та інші.
3. Господарські товариства (товариства з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю, повні, командитні товариства, акціонерні товариства (приватні та публічні)).

- 4.Порядок створення нового підприємства.
- 5.Стадії розвитку підприємницької фірми.
- 6.Виробнича структура підприємства.
- 7.Планування, організація, мотивація та контроль як функції управління підприємством.
- 8.Принципи управління підприємством.
- 9.Переваги та недоліки економічних, організаційно-розпорядчих (адміністративних) та соціально-психологічних методів управління.
10. Організаційна структура управління підприємством.
11. Типи організаційних структур управління, їх переваги та недоліки.
12. Внутрішнє середовище функціонування підприємства.
13. Маркетингові дослідження ринкового середовища.
14. Складові маркетингового комплексу підприємства.
15. Маркетинговий менеджмент як сучасний тип управління підприємством.
16. Планування можливого обсягу реалізації.
17. Планування необхідного обсягу виробництва та рівня його забезпеченості виробничими потужностями.
18. Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг).
19. Визначення та аналіз динаміки вартісних показників виробництва та реалізації продукції.
20. Аналіз показників виробничої програми підприємства.
21. Продуктивність праці.
22. Визначення заробітної плати за різними системами оплати праці.
23. Аналіз динаміки складу та структури персоналу підприємства.
24. Поділ персоналу підприємства за категоріями працівників.
25. Визначення облікової чисельності працівників.
26. Визначення планової чисельності працівників за нормою їх виробітку.
27. Визначення планової чисельності працівників на основі нормативної трудомісткості виробництва продукції.
28. Сутність і функції заробітної плати
29. Форми і системи оплати праці.
30. Організація оплати праці на підприємстві
31. Доплати та надбавки до заробітної плати
32. Системи преміювання робітників підприємства
33. Суть і значення оборотних засобів підприємства.
34. Матеріальні ресурси підприємства та показники їх використання.
35. Нормування оборотних засобів підприємства.
36. Управління запасами матеріальних ресурсів на підприємстві.
37. Показники ефективності використання оборотних засобів підприємства.

38. Вплив обіговості оборотних засобів на ефективність діяльності підприємства.
39. Персонал підприємства та його характеристика.
40. Продуктивність праці та методи її визначення.
41. Планування продуктивності праці на підприємстві.
42. Організація і нормування праці на підприємстві.
43. Планування потреби підприємства в персоналі.
44. Види цін на продукцію підприємств.
45. Структура ціни.
46. Цінова політика підприємства.
47. Витрати на виробництво та реалізацію продукції і їх планування.
48. Економічний зміст прибутку, його значення в організації господарської діяльності підприємств.
49. Методи розрахунку прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг).
50. Чистий прибуток, його розподіл і використання.
51. Методи обчислення рентабельності (доходності) виробництва і реалізації.
52. Витрати підприємства та їх характеристика
53. Класифікація витрат виробництва
54. Собівартість продукції та її планування.
55. Калькулювання собівартості продукції.
56. Шляхи зниження собівартості продукції в умовах ринкової економіки.
57. Економічна сутність та функції ціни.
58. Ринковий механізм ціноутворення
59. Державне регулювання цін.
60. Методи ціноутворення.
61. Поняття якості продукції.
62. Показники якості продукції.
63. Оцінка рівня якості продукції.
64. Управління якістю продукції.
65. Контроль якості продукції.
66. Стандартизація в управлінні якістю продукції.
67. Сертифікація в управлінні якістю продукції
68. Економічна характеристика складу і структури основних фондів.
69. Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів.
70. Знос й амортизація основних фондів.
71. Порядок нарахування амортизації основних засобів підприємств по методах, що використовуються у бухгалтерському обліку.

72. Амортизація основних засобів підприємств, що застосовується при оподаткуванні прибутку.
73. Сутність і склад капітальних вкладень.
74. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.
75. Поняття інвестицій, їх види та характеристика.
76. Планування капітальних вкладень на підприємстві.
77. Оцінка ефективності капітальних вкладень підприємства.
78. Характеристика фінансових інвестицій та оцінка їх ефективності.
79. Значення та цілі оцінки фінансового стану підприємства.
80. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств.
81. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
82. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
83. Оцінка ділової активності підприємства
84. Економічний зміст та порядок проведення фінансової санації підприємства.
85. Сутність фінансової санації підприємств та порядок її проведення.
86. Прийняття рішення про фінансове оздоровлення підприємств.
87. Планування та фінансування санації.
88. Порядок оголошення підприємства банкрутом та порядок задоволення претензій кредиторів.
89. Оцінка майнового стану підприємств.
90. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	Ф	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

18. Рекомендовані джерела (література):

1.Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Х.: ХНУВС. 2017. -192 с.

2.Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор -Видавництво, 2016. -378 с.

3.Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.

4.Гринчуцький В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: ЦНЛ, 2016. – 303 с.

5.Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І. Ю. 292 с– Х.: ХНАДУ, 2018.

6. Доберчак Н.І. Економіка виробництва : навч. посібник / Н.І. Доберчак. – Львів: Новий світ-2000, 2020.-230с.

7.Дорошенко Г.С. Економіка підприємства : теорія і практикум : навч. посібник / Г.С. Дорошенко. – К. : Ліра К, 2013. – 328 с.

8.Захарченко В.І., Меркулов М.М., Штряєва Л.В.. Економіка підприємства: практикум (збірник задач і виробничих ситуацій). Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 144 с.

9.Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник / В. І. Куцик, О. І. Кліпкова. – Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. – 316 с.

10.Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 304 с.

11.Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. “Харків. Політехн. інт”. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2016. – 380 с.

12. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
13. Економіка підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : ЦНЛ, 2014. – 256 с.
14. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. : навч. посібник / К.Ф. Ковальчук. – К. : «Центр учбової літератури», – 2013. – 384 с
15. Кулішов, Володимир Васильович. Економіка підприємства: теорія і практика: навч. посіб. / В. В. Кулішов; М-во освіти і науки України, Криворізь. економ. ін-т. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів : Магнолія 2006, 2019. - 205 с.
16. Лойко В. В., Макаровська Т. П. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. В. Лойко, Т. П. Макаровська. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
17. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник]. К. : Кондор, 2012. 600 с.
18. Ліпич Л.Г., Буняк Н.М., Геліч Н.В. та інші. Економіка підприємства: на
19. Ліпич Л.Г., Буняк Н.М., Геліч Н.В. та інші. Економіка підприємства: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2014. 608 с.
20. Маслак О.І. Економіка промислового підприємства : навч. посібник / О.І. Маслак, Л.Д. Воробйов. – К. : ЦНЛ, 2019. – 172 с.
21. Мельник Л.Г. Економіка підприємства : навч. посібник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2024. – 874 с
22. Палига Є.М., Боженко О.М. та інші: Економіка підприємства: підручник. Львів: УАД, 2013. 688 с.
23. Управління соціально-економічною системою в умовах національних і глобальних викликів : монографія / за ред. І. А. Маркіної. Полтава, 2017. 420 с.
24. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Радкевич О.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2014. с. 464.
25. Шегда А.В. Економіка підприємства : підручник / А.В. Шегда. – К. : Знання-Пресс, 2010. – 614 с.
26. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.